

แนวทางการพัฒนานวัตกรรมการบริการสปาเพื่อสุขภาพในพื้นที่ภาคใต้สู่ระดับสากล (ปีที่ 1)

ดร.พุทธพร อักษรไพโรจน์*
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ชัยนันต์ ไชยเสน**
อาจารย์สุทธิณี พรพันธุ์ไพบุลย์***
อาจารย์อุไรวรรณ ไกรนรา มูรานิชี****
ดร.นิศากร ตันติวิบูลชัย*****

บทคัดย่อ

โครงการวิจัยมีวัตถุประสงค์เพื่อ (1) ศึกษาบริบทที่เกี่ยวข้องของมาตรฐานบริการสปาเพื่อสุขภาพในพื้นที่ภาคใต้ (2) เพื่อพัฒนาตัวชี้วัดมาตรฐานสปาสีเขียวสู่การยกระดับบริการสปาเพื่อสุขภาพในพื้นที่ภาคใต้สู่ระดับสากล (3) เพื่อเสนอแนวทางการพัฒนานวัตกรรมการบริการสปาสีเขียวในพื้นที่ภาคใต้สู่ระดับสากล ดำเนินการศึกษามุ่งเน้นด้านอุปทาน เก็บรวบรวมข้อมูลจากการสัมภาษณ์ การสังเกต การประเมิน การประชุมกลุ่มย่อย และการสัมมนา ผู้ให้ข้อมูลหลักเป็นตัวแทนธุรกิจสปาภาคใต้และธุรกิจสปาเพื่อสุขภาพที่มีผลการปฏิบัติงานที่เป็นเลิศในประเทศไทย และตัวแทนจากหน่วยงานภาครัฐและเอกชนที่เกี่ยวข้อง

ผลการศึกษาแยกตามวัตถุประสงค์ พบว่า (1) การดำเนินธุรกิจสปาเพื่อสุขภาพในประเทศไทย ธุรกิจสปาเพื่อสุขภาพต้องได้รับใบอนุญาตประกอบกิจการสถานบริการเพื่อสุขภาพตาม พ.ร.บ.สถานประกอบการเพื่อสุขภาพ พ.ศ. 2559 และมีมาตรฐานสากลที่เกี่ยวข้องที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมและแสดงออกถึงเอกลักษณ์ท้องถิ่น เช่น มาตรฐานสปาเพื่อสุขภาพอาเซียน ISO 17679:2016 และมาตรฐานโรงแรมสีเขียวอาเซียน (2) ตัวชี้วัดมาตรฐานสปาเพื่อสุขภาพที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมและแสดงออกถึงเอกลักษณ์ท้องถิ่นในพื้นที่ภาคใต้สู่ระดับสากล 6 ด้าน 37 ตัวชี้วัด ผลการประเมินตนเองจากตัวแทนธุรกิจสปาในพื้นที่ภาคใต้ พบว่าผลการประเมินค่าคะแนนอยู่ในระดับมาก คือ ด้านการบริหารและจัดการองค์กร และระดับปานกลาง คือ ด้านบุคลากร ด้านการมีส่วนร่วมของชุมชน ด้านการบริการ ด้านผลิตภัณฑ์ เครื่องมือและอุปกรณ์ และด้านสถานที่และสิ่งแวดล้อม ตามลำดับ และ (3) แนวทางการพัฒนานวัตกรรมการบริการสปาเพื่อสุขภาพที่เป็นมิตร กับสิ่งแวดล้อมและแสดงออกถึงเอกลักษณ์ท้องถิ่น “ECO SPA” นำเสนอแนวเพื่อมุ่งเน้นการปฏิบัติตามลำดับ ดังนี้ ด้านการบริหารและจัดการองค์กร (O: Organizing) ด้านบุคลากร (A: Associate) ด้านการบริการ (S: Service) ด้านผลิตภัณฑ์ เครื่องมือ และอุปกรณ์ (P: Product) ด้านสถานที่และสิ่งแวดล้อม (E: Environment) ด้านการมีส่วนร่วมของชุมชน (C: Community)

**Guidelines for the Development of Innovative Wellness Spa Services
in the Southern Region of Thailand towards
International Standards Level (1st Year)**

Dr.Puttaporn Aksornpairoj*

Asst.Prof. Chainun Chaiyasain **

Miss Suttinee Pornpunpaiboo ***

Mrs.Uraiwan Krainara Muranishi ****

Dr.Nisakorn Tantiwiboonchai *****

Abstract

This study has three aims. First, to investigate relevant contexts for standardizing wellness spas in the southern area. Second, to develop criteria for ‘green’ spas to enhance wellness spas in the southern area to reach an international level. Third, to suggest guidelines for developing innovative eco spa services in the southern area to reach an international level. The study gave importance to demand. Data was collected using mixed methods: interview, observation, evaluation, meetings and seminars. The participants of this study consisted of representatives from spas in the southern area, representatives from wellness spas with excellent operations in Thailand, and representatives from relevant government and private organizations.

There are three main findings according to the objectives. First, all spa businesses in Thailand must operate under the spa establishment act of 2016. The operation must follow international standards with regard to environmentally friendly products and processes and with a local identity, for example, the standard of ASEAN’s health spa ISO 17679:2016 and the standard of ASEAN’s green hotels. Second, self-evaluation according to the six aspects and 37 criteria on wellness spas with environmentally friendly products and processes, and with a local identity showed that representatives from spas in the southern area rated themselves a high score for organizing and medium scores on Associate, Community, Service, Product and Environment respectively. Lastly, with regard to the development of innovative wellness spa services with environmentally friendly products and processes and with a local identity “ECO SPA”, results guide that importance should be given to O: Organizing, A: Associate, S: Service, P: Product, E: Environment, and C: Community.